

КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Могілевська Є. Є.

*студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Задаля Д. К.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Корупція, як хронічна хвороба, супроводжує людство майже весь час його існування, деформуючи основні соціальні процеси, які відбуваються в державі та суспільстві, руйнуючи цивілізовані соціальні регулятори поведінки людей. Чим слабший суспільний організм, тим глибше проникає ця соціальна аномалія в усі сфери життєдіяльності держави, завдаючи шкоди її нормальному функціонуванню. Державний апарат живе за своїми неписаними правилами, в той час як дезорієнтоване, деморалізоване суспільство повинно жити за законами, що призводять до дискредитації права як основного інструмента регулювання життя держави і суспільства.

Хоча єдиного шляху немає, потенційні фактори успіху включають співпрацю та координацію, зміцнення довіри, формування та використання політичної волі та підтримки громадян для належного управління, зміну очікувань та перебудову політичної арени. Антикорупційні заходи мають бути гнучкими, політично відповідальними та розробленими з урахуванням потенційної негативної реакції.

Існують межі того, чого можуть досягти лише антикорупційні втручання. Ефективність антикорупційного втручання залежить від ширшої політичної економії, включаючи політичну арену. Успішні зусилля у боротьбі з корупцією можуть вимагати ширшого підходу, враховуючи транснаціональні виміри корупції та застосовуючи підхід на рівні відомства або навіть усього уряду. Існує багато ситуацій, в яких людину можна вважати корумпованою. У галузі фінансових послуг дипломовані фінансові аналітики та інші фінансові фахівці зобов'язані дотримуватися етичного кодексу та уникати ситуацій, які можуть спричинити конфлікт інтересів. Покарання за визнання винним у корупції включають штрафи, тюремне ув'язнення та завдання шкоди репутації. Корумпована поведінка може мати негативні довготривалі наслідки для організації. У 2015 році п'ять відомих інвестиційних банків

були оштрафовані на загальну суму приблизно 5,5 мільярдів доларів за фальсифікацію валютного ринку в період з 2007 по 2013 рік [1].

Безконтрольна корупція може посилити злочинну активність та організовану злочинність у суспільстві. Проте ряд кроків може допомогти подолати корупцію. Необхідно зосередити увагу на освіті, яка має зміцнювати найкращі бізнес-практики, а також сповіщати керівників і співробітників, де можна шукати корупцію. Цього можна досягти, запровадивши обов'язкову освіту, наприклад курси з боротьби з відмиванням грошей (AML). Керівники вищої ланки та керівництво повинні встановлювати сильну культуру чесності та чесності, показуючи своїм прикладом.

Ймовірно, що корупція буде зменшена за наявності механізмів підзвітності; це в свою чергу, ймовірно, зміцнить культуру, яка виховує сувору етичну поведінку, притягуючи до відповідальності тих, хто порушує норми. Корупцію можна також зменшити, спростивши звітування керівників, співробітників, постачальників і клієнтів. Надійне середовище контролю також знижує ризик корупції, як і ретельна перевірка перед прийняттям на роботу або підвищенням по службі. У 2020 році, в Індексі сприйняття корупції міжнародної організації Трансперенсі Інтернешнл Україна посіла 117-те місце зі 180 країн, що досліджувалися (збільшення – 9 місць за рік) [2]. А найбільш корумпованими державними органами представники бізнесу назвали податкову службу (25%); Агентство земельних ресурсів (7,1%); Державну автомобільну інспекцію (5,1%); митницю (4%); Міністерство внутрішніх справ (4%); обласні адміністрації (3,7%); прокуратуру (3,3%); міліцію (3,2%); санітарно-епідеміологічну службу (2,9%); Державну реєстраційну службу (2,8%); суди (2,8%); пожежну службу (2,5%); медичні заклади (1,7%); Державну архітектурно-будівельну інспекцію (1,6%); міськвиконкоми (1,4%) [3].

Значна частина населення вважає, що законодавство створюється не для людини, а для обслуговування влади, а право сприймає як таке, що відповідає інтересам владних структур. У результаті відбувається роздвоєння особистості – особа розуміє значення й зміст суспільних цінностей і правових норм, але діє всупереч їм, під тиском неписаних правил, характерних для корупційних практик. У соціумі поширюється правовий нігілізм (від лат. пікії – ніщо) та повсюдно відтворюються юридико-нігілістичні упередження, в уявленнях людей закріплюється орієнтація на протиправну поведінку та вчинки. Високий рівень правового нігілізму в Україні наочно характеризує настрій у суспільстві, відображає відношення його громадян до закону і до структур влади та вказує на високий рівень корумпованості суспільства. Навіть незважаючи на заяви про ненависть до хабарників, громадяни демонструють

розуміння мотивів здирників, і часто схильні бачити потенційного хабарника в будь-кому, вважаючи, що ті, хто хабарів не бере, просто не мають такої можливості [3]. Населення пристосовується до корупційного середовища, пасивно ухвалюючи існуючий порядок, слідуючи безпринципно і некритично думці та досвіду більшості щодо корупційних відносин у суспільстві. В суспільстві затверджується ще одна з форм проявів деформації правосвідомості – конформізм (від пізньолат. *соп/огтіз* – подібний, схожий), який представляє собою зовнішню угоду із загальноприйнятим порядком, оскільки внутрішньо індивід може залишатися не згодним із ним. Таким чином, корупція стає своєрідним способом мислення, який обумовлює спосіб життя. Поступово перетворюючись із соціальної аномалії, за якої руйнуються моральні цінності суспільства, поступаючись прагматичним інтересам, позбавляючи людей порядності та посилюючи їх надлишкове прагнення до матеріальної вигоди, як правило, корупція стає не тільки звичним способом вирішення життєвих проблем, а й нормою функціонування влади і способом життя значної частини членів суспільства [4, с. 18].

Отже, можемо дійти висновку, що змінюються лише її обсяги і прояви, а також її можливості, що визначаються ставленням до цього небезпечного явища держави і суспільства. Проте зменшити обсяги корупції, обмежити сфери її розповсюдження і впливу на економічні, політичні, правові та інші соціальні процеси в суспільстві, змінити характер корупційних проявів під силу. Для цього необхідна політична воля на вищих щаблях влади, проведення реальної державної антикорупційної політики, а не просто задекларованих намірів щодо протидії цьому суспільному злу, забезпечення відкритості влади, свобода слова та вільні засоби масової інформації, чесні та незалежні суди й активна позиція усього суспільства щодо подолання корупції в нашій країні.

Література:

1. Багрий-Шахматов Л. В. Соціальні предпосылки корупции, ее причины, условия и виды. *Вісн. Запоріж. держ. ун-ту*. Серія: Юридичні науки. 2003. № 1. С. 104–109.
2. Невмержицький Є. В. Корупція як соціально-політичний феномен : автореф. дис. ... д-ра політ. наук НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. Київ, 2009. 34 с.
3. Тихолаз А. Виправдання здирництва. 29 листоп. (№ 217). 2003.
4. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : монографія. Київ : Юрид. думка, 2004. 400 с.